

2012 YILI PROGRAMI'NDA ENERJİ

• 3. Ekonominin Genel Dengesi → B. Yatırımlar → 1. Yatırımların Sektörel Dağılımı → a) Mevcut Durum (s. 24)

(...) 2011 yılında kamu kesimi sabit sermaye yatırımları içinde madencilik, turizm, konut, eğitim ve diğer hizmetler alt sektörlerinin paylarının 2010 yılına göre artacağı, tarım, enerji, ulaştırma, sağlık alt sektörlerinin paylarının gerileyeceği, imalat sanayi sektörün payının ise aynı kalacağı tahmin edilmektedir.

(...) Türkiye ekonomisinde 2011 yılında özel kesim sabit sermaye yatırımlarının reel olarak yüzde 22,3 oranında artması öngörülmektedir. Bu dönemde, özel kesim sabit sermaye yatırımları içinde tarım, madencilik, imalat, enerji sektörlerinin paylarının artacağı, ulaştırma, turizm, konut eğitim, sağlık ve diğer hizmetler alt sektörlerinin paylarının ise azalacağı tahmin edilmektedir.

• 3. Ekonominin Genel Dengesi → B. Yatırımlar → 1. Yatırımların Sektörel Dağılımı → b) 2012 Yılı Hedefleri (s. 25)

Kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının 2012 yılında reel olarak yüzde 0,6 oranında azalacağı öngörülmektedir. Bu dönemde, kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının yüzde 49,2'sinin merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareler, yüzde 32,6'sının mahalli idareler, yüzde 15'inin işletmeciler KİT'leri, yüzde 1,1'inin özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar, yüzde 0,1'inin İller Bankası, yüzde 2,1'inin döner sermayeli kuruluşlar ve sosyal güvenlik kuruluşları tarafından gerçekleştirileceği tahmin edilmektedir.

TABLO II: 10- Kamu Sabit Sermaye Yatırımları (2010)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	Merkezi Yönetim (1)	İşletmeciler KİT'leri	Özelleş. Kapsam. Kuruluş.	İller Bankası	Döner Sermaye + SGK	ALT TOPLAM	Yüzde Pay	Mahalli İdareler	TOPLAM KAMU	Yüzde Pay
Tarım	3 313	136	0	0	124	3 574	11,1	608	4 182	9,6
Madencilik	93	772	0	0	0	865	2,7	1	866	2,0
İmalat	29	188	24	0	1	242	0,7	138	380	0,9
Enerji	1 290	848	585	0	0	2 724	8,4	153	2 877	6,6
Ulaştırma	11 064	3 211	3	0	106	14 383	44,5	4 650	19 033	43,7
Turizm	178	0	0	0	3	181	0,6	34	215	0,5
Konut	266	0	0	0	0	266	0,8	413	679	1,6
Eğitim	4 060	0	0	0	24	4 084	12,6	234	4 318	9,9
Sağlık Diğer Hizmetler	1 290	0	0	0	354	1 644	5,1	428	2 071	4,8
İktisadi Sosyal	4 116	10	0	150	87	4 363	13,5	4 565	8 928	20,5
	2 053	10	0	17	82	2 162	6,7	482	2 644	6,1
	2 063	0	0	133	5	2 201	6,8	4 083	6 284	14,4
Toplam	25 700	5 165	612	150	697	32 325	100	11 225	43 550	100
Yüzde Dağılım	79,5	16,0	1,9	0,5	2,2	100				
Yüzde Dağılım	59	11,9	1,4	0,3	1,6	74,2		25,8	100	

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı
(1) Yatırım işçiliği hariç

TABLO II: 11- Kamu Sabit Sermaye Yatırımları (2011) (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	Merkezi Yönetim (2)	İşletmeci KİT'ler	Özelleş. Kapsam. Kuruluş.	İller Bankası	Döner Sermaye + SGK	ALT TOPLAM	Yüzde Pay	Mahalli İdareler	TOPLAM KAMU	Yüzde Pay
Tarım	4 021	182	1	0	110	4 314	11,5	523	4 837	9,1
Madencilik	147	1 444	0	0	0	1 591	4,2	1	1 592	3,0
İmalat	54	221	42	0	7	323	0,9	105	429	0,8
Enerji	1 523	748	400	0	0	2 671	7,1	21	2 692	5,0
Ulaştırma	12 959	3 804	0	0	134	16 897	44,9	6 103	23 000	43,1
Turizm	235	0	0	0	3	238	0,6	91	329	0,6
Konut	247	9	0	0	0	256	0,7	660	916	1,7
Eğitim	4 673	0	0	0	30	4 703	12,5	1 326	6 029	11,3
Sağlık	1 243	0	0	0	486	1 729	4,6	519	2 247	4,2
Diğer Hizmetler	4 699	14	0	65	152	4 930	13,1	6 322	11 253	21,1
İktisadi	2 301	14	0	32	13	2 360	6,3	832	3 192	6,0
Sosyal	2 398	0	0	33	139	2 570	6,8	5 491	8 061	15,1
Toplam	29 801	6 421	444	65	921	37 651	100,0	15 671	53 322	100,0
Yüzde Dağılım	79,1	17,1	1,2	0,2	2,4	100,0				
Yüzde Dağılım	55,9	12,0	0,8	0,1	1,7	70,6		29,4	100,0	

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

(1) Gerçekleşme tahmini

(2) Yatırım işçiliği hariç

TABLO II: 12- Kamu Sabit Sermaye Yatırımları (2012) (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

Sektörler	Merkezi Yönetim (2)	İşletmeci KİT'ler	Özelleş. Kapsam. Kuruluş.	İller Bankası	Döner Sermaye + SGK	ALT TOPLAM	Yüzde Pay	Mahalli İdareler	TOPLAM KAMU	Yüzde Pay
Tarım	5 069	302	1	0	156	5 529	14,5	615	6 144	10,9
Madencilik	204	1 004	0	0	0	1 208	3,2	2	1 210	2,1
İmalat	59	429	43	0	7	538	1,4	216	754	1,3
Enerji	1 730	1 503	500	0	0	3 733	9,8	24	3 757	6,6
Ulaştırma	6 638	5 208	58	0	127	12 031	31,5	7 366	19 397	34,3
Turizm	291	0	0	0	3	294	0,8	107	401	0,7
Konut	471	9	0	0	0	480	1,3	684	1 164	2,1
Eğitim	5 859	0	0	0	49	5 907	15,5	1 561	7 468	13,2
Sağlık	1 670	0	0	0	486	2 156	5,6	426	2 581	4,6
Diğer Hizmetler	5 838	20	0	66	369	6 293	16,5	7 440	13 733	24,3
İktisadi	2 920	20	0	5	54	2 998	7,9	979	3 977	7,0
Sosyal	2 918	0	0	61	315	3 294	8,6	6 462	9 756	17,3
Toplam	27 829	8 474	602	66	1 197	38 169	100,0	18 442	56 610	100,0
Yüzde Dağılım	72,9	22,2	1,6	0,2	3,1	100,0				
Yüzde Dağılım	49,2	15,0	1,1	0,1	2,1	67,4		32,6	100,0	

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

(1) Program

(2) Yatırım işçiliği hariç

TABLO II: 13- Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2010			2011 (2)			2012 (3)		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Tarım	4 635	3 766	8 401	5 348	6 814	12 162	6 883	8 020	14 903
Madencilik	879	2 676	3 555	1 611	3 762	5 373	1 240	4 154	5 394
İmalat	384	62 192	62 577	435	90 161	90 596	763	99 173	99 936
Enerji	3 054	9 194	12 248	2 885	16 490	19 376	4 010	18 174	22 184
Ulaştırma	20 545	33 185	53 730	24 647	45 326	69 973	20 366	60 624	80 989
Turizm	240	10 320	10 560	359	12 258	12 617	444	13 286	13 730
Konut	715	27 969	28 684	947	34 235	35 182	1 233	37 914	39 147
Eğitim	4 873	1 817	6 690	6 624	2 265	8 888	8 323	2 535	10 858
Sağlık	2 248	5 010	7 258	2 405	5 990	8 396	2 825	6 596	9 421
Diğer Hizmetler	9 491	7 200	16 691	11 850	8 278	20 129	14 585	9 035	23 620
TOPLAM	47 064	163 330	210 394	57 111	225 580	282 691	60 671	259 511	320 181

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

(1) Merkezi yönetim bütçesinde yatırım işçiliği dahildir.

(2) Gerçekleşme tahmini

(3) Program

TABLO II: 14- Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (1)

(Cari Fiyatlarla, Yüzde Dağılım)

	2010			2011 (2)			2012 (3)		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Tarım	9,8	2,3	4,0	9,4	3,0	4,3	11,3	3,1	4,7
Madencilik	1,9	1,6	1,7	2,8	1,7	1,9	2,0	1,6	1,7
İmalat	0,8	38,1	29,7	0,8	40,0	32,0	1,3	38,2	31,2
Enerji	6,5	5,6	5,8	5,1	7,3	6,9	6,6	7,0	6,9
Ulaştırma	43,7	20,3	25,5	43,2	20,1	24,8	33,6	23,4	25,3
Turizm	0,5	6,3	5,0	0,6	5,4	4,5	0,7	5,1	4,3
Konut	1,5	17,1	13,6	1,7	15,2	12,4	2,0	14,6	12,2
Eğitim	10,4	1,1	3,2	11,6	1,0	3,1	13,7	1,0	3,4
Sağlık	4,8	3,1	3,4	4,2	2,7	3,0	4,7	2,5	2,9
Diğer Hizmetler	20,2	4,4	7,9	20,7	3,7	7,1	24,0	3,5	7,4
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

(1) Merkezi yönetim bütçesinde yatırım işçiliği dahildir.

(2) Gerçekleşme tahmini

(3) Program

• **3. Ekonominin Genel Dengesi → B. Yatırımlar → 2. Kamu Yatırımları Uygulaması (s. 31)**

2011 Yılı Yatırım Programında 2.534 projeye yapılan 31,3 milyar TL tutarındaki tahsis içinde yüzde 28,2 oranındaki pay ile ulaştırma-haberleşme sektörü ilk sırayı almış, bunu yüzde 17,9 ile diğer kamu hizmetleri, yüzde 14,5 ile tarım, yüzde 14,2 ile eğitim ve yüzde 10 ile enerji sektörleri izlemiş, sağlık sektörünün payı ise yüzde 6,4 olmuştur. 2011 yılı kamu yatırım tahsisleri içinde madencilik, imalat, turizm ve konut sektörlerinin toplam payı ise yüzde 8,7 olmuştur.

• **3. Ekonominin Genel Dengesi → C. Ödemeler Dengesi → 1. Cari İşlemler Hesabı → a) Mevcut Durum → İthalat (s. 36)**

TABLO II: 20- İthalatın Ekonomik Gruplara Göre Dağılımı (BEC)

	(Milyar ABD Doları)				(Yüzde Pay)				(Yüzde Değ.)	
	Yıllık		Ocak-Ağustos		Yıllık		Ocak-Ağustos		Yıllık	Ocak-Ağustos
	2009	2010	2010	2011	2009	2010	2010	2011	10/09	11/10
TOPLAM İTHALAT	140,9	185,5	114,9	160,1	100	100	100	100	31,7	39,3
Sermaye Malları	21,5	28,8	16,6	24,9	15,2	15,5	14,5	15,5	34,3	49,5
Ara Malları	99,5	131,4	83,0	114,6	70,6	70,8	72,2	71,6	32,1	38,2
Tüketim Malları	19,3	24,7	15,0	20,1	13,7	13,3	13,0	12,5	28,2	34,0
Diğer	0,7	0,5	0,3	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	-18,1	65,9
Enerji Ürünleri (27. Fasil)	29,9	38,5	23,9	34,0	21,2	20,7	20,8	21,3	28,7	42,5
Enerji Hariç	111,0	147,0	91,0	126,1	78,8	79,3	79,2	78,7	32,4	38,6

Kaynak: TÜİK

2010 yılında Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde yaşanan siyasi gelişmelere bağlı olarak yükselen enerji fiyatları, yakıt ithalatını artırmış ve cari açığı olumsuz etkilemiştir. Nitekim 2010 yılında yüzde 6,5 seviyesinde olan cari açık/GSYH oranı, bu olumsuz gelişmenin de etkisiyle 2011 yılının ilk çeyreğinde (yıllıklandırılmış) yüzde 7,9'a, ikinci çeyreğinde ise yüzde 9,2'ye yükselmiştir. Enerji fiyatlarının 2002 seviyesinde sabit kaldığı varsayıldığında ise söz konusu oran, 2010 yılında yüzde 3,7'ye, 2011 yılı ikinci çeyreği itibarıyla yüzde 5,6'ya gerilemektedir.

TABLO II: 21- Enerji Fiyatlarının Cari Açık Üzerine Etkisi

(Milyar ABD Doları, Yıllıklandırılmış)

	2009	2010	2011-1.Ç.	2011-2.Ç.
Cari İşlemler Hesabı	-14,0	-47,7	-60,0	-72,5
Net Enerji İthalatı (27. Fasil İhracatı - İthalatı)	-26,0	-34,0	-37,0	-40,2
2002 Fiyatlarıyla Net Enerji İthalatı	-12,0	-13,2	-11,8	-11,6
Enerji Fiyat Etkisinden Arındırılmış Cari İşlemler Açığı (1)	0,0	-26,9	-34,8	-44,0
Cari İşlemler Açığı / GSYH (%)	-2,3	-6,5	-7,9	-9,2
Enerji Fiyat Etkisinden Arındırılmış Cari İşlemler Açığı / GSYH (%)	0,0	-3,7	-4,6	-5,6

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, TÜİK, TCMB

(1) TÜİK tarafından yayımlanan Dış Ticaret İstatistikleri ve Endekslerinden zimni olarak oluşturulan enerji ürünleri fiyat endeksi kullanılarak ilgili yıllar için 2002 enerji fiyat seviyesinin aynı kalması durumunda cari işlemler açığının seviyesini göstermektedir.

• 3. Bölüm → I. Genel Devlet → 2. 2012 Yılı Hedefleri (s. 51)

2012 yılında özelleştirme gelirlerinin GSYH'ya oranının, özellikle enerji sektöründe yapılması öngörülen özelleştirmelerin etkisiyle, bir önceki yıla göre 0,5 puan artarak yüzde 0,9 düzeyinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

• 3. Bölüm → II. Kamu İktisadi Teşebbüsleri → 1. Mevcut Durum (s. 75)

Özelleştirme kapsamında izlenen kuruluşlar dâhil 2010 yılında GSYH'ya oran olarak yüzde 0,64 finansman fazlası oluşturan KİT'lerin, 2011 yılında yüzde 0,03 finansman açığı oluşturacağı tahmin edilmektedir. KİT dengesindeki bu olumsuz gelişmenin temel sebebi, enerji KİT'lerinin maliyetlerindeki artışın satış fiyatlarına zamanında yansıtılmamasıdır.

2011 yılında ham petrol fiyatları ve dolar kurunun bir önceki yıla göre beklenenin üzerinde artması sebebiyle Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.'nin (BOTAŞ) doğal gaz alım maliyeti, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin elektrik alım maliyeti ve Elektrik Üretim A.Ş.'nin (EÜAŞ) yakıt maliyeti yükselmiştir. Yıl içerisinde BOTAŞ'ın ortalama doğal gaz satış fiyatı ortalama doğal gaz alım fiyatının altına düşmüştür. Doğal gaz satış fiyatlarında Ekim ayında yapılan ayarlamaya rağmen alım maliyetleri tam olarak karşılanamamıştır.

2010 yılında 1.297 milyon TL dönem kârı elde eden Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının (TPAO), ham petrol fiyatlarındaki artışa paralel olarak satış hasılatının artması sonucu 2011 yılında 1.446 milyon TL dönem kârına ulaşması beklenmektedir. 2010 yılında bütçeye 162 milyon TL temettü ödemesi yapan Kuruluş, önceki yıllardan biriken temettü borçlarının bir kısmı da dâhil edilmek suretiyle 2011 yılında 588 milyon TL ödeme gerçekleştirmiştir. TPAO'nun yıl içerisinde Kuzey Marmara ve Değirmenköy Yeraltı Depolama Tesislerinde bulunan 2.153 milyon Sm³ doğal gazı BOTAŞ'tan satın alması neticesinde, faiz dışı fazlası 2011 Yılı Programında öngörülen seviyenin altında gerçekleşmiştir.

• E. Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi → Enerji (s.110 – 119)

1. Mevcut Durum

Fosil yakıtlar bakımından linyit hariç zengin rezervlere sahip olmayan Türkiye’de, 2008 yılından bu tarafa birincil enerji tüketiminde en büyük pay doğal gaz kaynağına aittir. Doğal gaz tüketimi 2009 yılında 2008’e göre düşmüş, ancak 2010 yılında tekrar yükselerek ekonomik daralma öncesindeki seviyeleri aşmıştır. 2010 yılında 37,5 milyar metreküp olan Türkiye doğal gaz tüketiminin 2011 yılında 41,6 milyar metreküp olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Tüketimin yüzde 56’sının elektrik üretiminde, yüzde 21’inin konutlarda, yüzde 20’sinin ise sanayi sektöründe gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Yerli üretimi düşük seviyelerde seyreden ve büyük oranda ithal edilen doğal gaz kaynağına bu ölçüde bağımlı olunması, önemli bir arz güvenliği riski oluşturmaktadır. Ülkede tüketilen petrolün de büyük ölçüde ithal bir kaynak olması, Türkiye’yi birincil enerji kaynakları açısından bağımlı bir ülke haline getirmektedir. Arz güvenliği sorununun aşılması için öncelikle yerli kaynakların daha fazla değerlendirilmesi, daha sonra hem ithal enerji kaynaklarının hem de ithal edilen kaynağın getirildiği ülkelerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Arz güvenliği sorununu hafifletmek üzere Türkiye’de bir yandan petrol ve doğal gaz aramaları sürdürülürken, diğer yandan yerli kaynakların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda özellikle yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi bir politika olarak benimsenmiştir. 08 Ocak 2011 tarih ve 27809 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yenilenebilir enerji için yeni teşvikler getirilmiştir. Bu düzenleme ile yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen elektrik için kaynak temelinde belirlenen fiyatlar üzerinden alım garantisi sağlanmıştır. Ayrıca yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerinde yurt içinde imal edilen ekipman kullanılması durumunda, bu tesislere işletmedeki ilk 5 yıl boyunca kaynak ve kullanılan ekipmanın türüne göre ilave fiyat teşvikleri verilmesi hükme bağlanmıştır.

Diğer yandan, EPDK’nın 27.09.2011 tarihli ve 28067 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan iki tebliği ile biyoyakıtların benzin ve motorin ile zorunlu olarak harmanlanması uygulaması başlatılmıştır. Buna göre; piyasaya akaryakıt olarak arz edilen benzin türlerine 01.01.2013 tarihinden itibaren yüzde 2, 01.01.2014 tarihinden itibaren de en az yüzde 3 oranında yerli tarım ürünlerinden üretilmiş biyoetanol ilave edilmesi zorunlu kılınmıştır. Benzer şekilde, piyasaya akaryakıt olarak arz edilen motorin türlerinin, yerli tarım ürünlerinden üretilmiş biyodizel içeriğinin 01.01.2014 tarihi itibarıyla en az yüzde 1, 01.01.2015 tarihi itibarıyla en az yüzde 2, 01.01.2016 tarihi itibarıyla en az yüzde 3 olması zorunluluğu getirilmiştir. Kararın, petrol bağımlılığının bir nebze de olsa azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Doğal gaz iletim altyapısının temel tüketim alanlarını kapsayacak düzeyde genişletilmesi ve doğal gaz kullanımının özellikle konut sektöründe giderek yaygınlaşması bu kaynak açısından arz güvenliği konusunu çok daha önemli hale getirmiştir. Hem arz güvenliği endişeleri hem de mevsimsel talep dalgalanmaları depolama kapasitesinin artırılmasını zorunlu kılmış olup bu yöndeki çalışmalar 2011 yılında da sürdürülmüştür. Bu kapsamda mevcut Kuzey Marmara ve Değirmenköy sahalarındaki depolama tesislerinin kapasite artırma projelerine devam edilmiş, ayrıca Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama Tesisi projesinin ihalesi sonuçlandırılmıştır.

2010 yılından itibaren ekonomideki büyümeye paralel biçimde artan elektrik talebi 2011 yılında da artışını sürdürmüştür. 2011 yılında elektrik talebinin 2010 yılına göre yüzde 9,2 oranında büyümesi ve 229,8 milyar kWh'e ulaşması beklenmektedir. Bütün sektörlerin söz konusu talep artışına katkıda bulunduğu değerlendirilmektedir.

2009 ve 2010 yıllarında Türkiye'de hidrolojik şartların iyileşmesi ve barajların doluluk oranlarının yükselmesi, hidrolik kaynakların elektrik üretimindeki payını gözle görülür biçimde artırmıştır. Yeni devreye alınan hidroelektrik santrallerin ilave katkısı da bu artışta rol oynamıştır. Hidroelektrik santral kaynaklı elektrik üretiminde önceki iki yılda görülen artış eğilimi 2011 yılında da sürmüştür. 2009 yılında 36,0 milyar kWh ve 2010 yılında 51,8 milyar kWh olan hidroelektrik üretiminin 2011 yılında 52,9 milyar kWh'e yükselmesi beklenmektedir. Tamamen yerli bir kaynak olan hidroelektrik üretiminin bu yüksek artışı, bir yandan arz güvenliğinin sağlanmasına önemli bir katkı yapmakta, diğer yandan da üretim maliyeti nispeten yüksek olan akaryakıtı dayalı santrallerin elektrik üretimindeki payını azaltmaktadır. 2011 yılında taşkömürü, linyit ve doğal gazı dayalı santrallerden elde edilen elektrik miktarının da artacağı öngörülmektedir. Ancak bu kaynakların toplam elektrik üretimi içindeki payında önemli değişimler beklenmemektedir.

Yenilenebilir enerjinin desteklenmesi politikalarının bir sonucu olarak, yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretiminde de önemli artışlar kaydedilmiştir. 2011 itibarıyla jeotermal kaynaklardan elektrik üretimi yapan 6 santralin toplam kurulu gücü 94 MW'a ulaşmıştır. Rüzgâr enerjisi kurulu gücünün ise, 2011 yılında yaklaşık 300 MW'lık bir kapasite artışıyla 1.626 MW'a erişeceği öngörülmektedir.

Aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun olduğu çeşitli rüzgâr projelerinin sisteme bağlanmasını temin etmek üzere 2010 yılında çıkarılan Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği çerçevesinde, TEİAŞ Genel Müdürlüğü 2011 yılında önemli çalışmalar yürütmüştür. Bu kapsamda 2011 yılında toplam 13 ihale yapılarak başvurular sonuçlandırılmıştır. Yapılan ihaleler sonucunda 147 şirkete toplam 5.500 MW'lık kapasite tahsis edilmiştir. Yarışması yapılan çoklu projelerin bir kısmının lisanslandırılması EPDK tarafından tamamlanmış olup diğerlerinin lisanslandırma işlemleri devam etmektedir.

18.05.2009 tarihli ve 2009/11 sayılı Yüksek Planlama Kurulu (YPK) Kararı olarak yayımlanan "Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Stratejisi Belgesi", Türkiye'nin uzun dönemli elektrik kaynak kullanım hedeflerini ortaya koymakta ve atılması planlanan adımları saptayarak sektöre yol göstermektedir. Bu belgeye göre, nükleer enerjinin 2020 yılına kadar elektrik üretimi içindeki payının yüzde 5 oranına ulaşması öngörülmüştür. Bu hedefe ulaşmak ve nükleer enerjinin elektrik amaçlı kullanımına imkân sağlamak üzere 2011 yılında çalışmalara devam edilmiştir. Mersin-Akkuyu'da yapılması planlanan 4.800 MW gücündeki nükleer güç santrali (NGS) için proje şirketi çalışmalarına başlamış, çeşitli izin ve lisans işlemleri için yasal ve idari başvurularda bulunmuştur. Proje şirketi, ilgili anlaşma uyarınca, NGS inşası için gerekli olan her türlü izni, lisansı, onayı vb. aldıktan sonra ilk üniteyi 7 yıl içinde işletmeye almak durumundadır. Bu itibarla NGS'nin 2020 yılından itibaren devreye gireceği öngörülmektedir.

Mersin-Akkuyu'dan sonra ikinci NGS'nin Sinop'ta kurulması planlanmaktadır. İkinci NGS'nin de Hükümetlerarası İkili İşbirliği Anlaşması yöntemiyle yapılması öngörülmektedir. Bu çerçevede bugüne kadar Güney Kore ile yapılan görüşmeler olumsuz sonuçlanmıştır. Japonya ile yapılan görüşmelerde ise Fukuşima'da yaşanan nükleer kaza sonrasında kesinti yaşanmış ve henüz bir sonuca ulaşılmamıştır. Sinop'ta NGS kurulması öngörülen sahaya ilişkin çalışmalar EÜAŞ Genel

Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Bu amaçla EÜAŞ'a "Nükleer Saha Etüdüleri" projesi için ödenek tahsis edilmektedir.

Enerji üretiminden iletime, dağıtımından kullanımına kadar olan bütün süreçlerde verimliliğin artırılması, israfın önlenmesi ve enerji yoğunluğunun hem sektörel hem de makro düzeyde azaltılması da Türkiye enerji sektörünün en önemli gündem maddelerinden birisidir. EİE Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalara göre sanayi, binalar ve ulaştırma sektörlerinde yapılacak verimlilik uygulamalarıyla hem genel enerji hem de elektrik tüketimlerinin yüzde 20-25 oranında düşürülmesi mümkün görülmektedir. Enerji verimliliği faaliyetlerinde bütün taraflar için bir yol haritası niteliğinde hazırlanan Enerji Verimliliği Strateji Belgesinin Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanarak yayımlanması planlanmaktadır.

25.10.2008 tarihli ve 27035 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik ile sanayide yapılacak enerji verimliliği çalışmalarını desteklemek üzere "verimlilik artırıcı proje" (VAP) ve "gönüllü anlaşma" modelleri yürürlüğe konulmuştur. VAP desteklerinde, hazırladıkları dokümanlarla Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu (EVKK) onayı alan sanayi tesisleri, yaptıkları yatırımlar belli bir maliyeti aşmadığı sürece bu yatırımların yaklaşık yüzde 20'sini devletten geri alabilmektedirler. Bu kapsamda Türkiye genelinde 2009 yılında 17 projeye, 2010 yılında ise 15 projeye toplam 2 milyon TL'yi aşan destek sağlanmıştır. Gönüllü anlaşma desteklerinde ise, 3 yıl içerisinde enerji yoğunluğunu ortalama en az yüzde 10 oranında azaltmayı taahhüt ederek EİE ile gönüllü anlaşma yapan ve taahhüdünü yerine getiren şirketlere, anlaşmanın yapıldığı yıla ait enerji giderinin yüzde 20'si tutarında ödeme yapılmaktadır. EİE ile sanayi kuruluşları arasında 2009 yılında 11 ve 2010 yılında 11 olmak üzere toplam 22 gönüllü anlaşma imzalanmıştır. Sağlanan desteklerin tavan tutarlarının artırılması amacıyla yukarıda bahsi geçen yönetmeliğin değiştirilmesi için 2011 yılında çalışmalara başlanılmış, bu çalışmalar henüz sonuçlanmadığı için proje başvuruları geçici olarak dondurulmuştur.

Avrupa İletim Sistemi İşletmecileri Birliği (ENTSO-E)'ne üyelik için piyasa kurallarına uyum sağlama çalışmaları uzunca bir süredir sürdürülen ülkemizde, 2010 yılında teknik ve idari düzenlemeler tamamlanarak ENTSO-E ile senkron-paralel çalışmaya başlanmış, 2011 yılında ise deneme işletme sürecinin ikinci ve üçüncü fazları bitirilmiştir. 02.06.2011 tarihinden itibaren Bulgaristan, Yunanistan ve Türkiye arasında, Avrupa Birliği kuralları ve ENTSO-E uygulamaları doğrultusunda elektrik alışverişi için sınırlı miktarda kapasite tahsisine izin verilmiştir. Bu izinle birlikte Avrupa'dan Türkiye yönüne 400 MW, Türkiye'den Avrupa yönüne ise 3.000 MW kapasitede elektrik enerjisi ticareti mümkün hale gelmiştir.

Türkiye elektrik sisteminin ENTSO-E sistemine entegrasyonu ile birlikte batı komşularımız dışındaki ülkeler ile senkron-paralel çalışma ancak bu ülkelerin de belirli standartları ve işlemleri yerine getirmesi ve ENTSO-E'nin onayı çerçevesinde mümkün olacaktır. Şu an için İran, Irak, Suriye, Gürcistan ve Azerbaycan (Nahçıvan) gibi komşularımızda senkron-paralel çalışma şartları mevcut değildir ve bu ülkelerle ünite yönlendirme ya da izole bölge besleme yöntemleriyle elektrik ticareti yapılmaktadır. Söz konusu ülkelerle Türkiye arasındaki elektrik ticareti kapasitesinin büyütülmesi için çeşitli yatırımlara devam edilmektedir.

Türkiye'nin enerji sektöründe 2000'li yılların başından itibaren başlatılan serbestleştirme girişimlerinde önemli bir aşamaya gelinmiş, piyasanın serbestleştirilmesi için özelleştirme çalışmaları yürütülmüştür. 2010 yılında, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) tarafından işletilen ve toplam kurulu gücü 142 MW olan 52 adet küçük hidroelektrik santralin özelleştirme ihalelerine çıkmıştır.

Bu santraller işletme hakkı devri yöntemiyle özelleştirilmek üzere 19 gruba ayrılmış, ihale sonrasında 18'inin satışı 26.08.2010 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile onaylanmıştır. 2011 yılında bahse konu 18 gruptan 8'inin devir sözleşmesi imzalanmıştır. Diğer grupların devir sözleşmelerinin imzalanmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Elektrik dağıtım sektöründeki özelleştirmelerde 2011 yılında beklenildiği ölçüde bir gelişme sağlanamamıştır. 2010 yılında ihalesi yapılan 3 elektrik dağıtım şirketinden ikisi (Çamlıbel ve Uludağ EDAŞ) 2010, biri (Fırat EDAŞ) ise 2011 yılında devredilmiştir. Buna karşılık 2010 yılında ihalesi tamamlanan 8 EDAŞ'ın (Vangölü, Boğaziçi, Trakya, Gediz, Dicle, İstanbul Anadolu Yakası, Akdeniz ve Toroslar) ve daha önce ihalesi Danıştay 13. Dairesi'nin 20.03.2009 tarihli kararıyla durdurulan Aras EDAŞ'ın devir işlemleri henüz tamamlanamamıştır. 1998 yılında özelleştirilen, ancak işlemi 2000 yılında mahkemeye taşınan Göksu EDAŞ ise 2011 başında özel sektöre devredilmiştir. Böylece daha önce yapılan devirlerle birlikte TEDAŞ'ın elindeki 20 dağıtım şirketinden 11'inin özelleştirmesi tamamlanmıştır. Kalan 9 EDAŞ'ın devri ile ilgili çalışmalar halen sürdürülmektedir.

2. Temel Amaç ve Hedefler

Enerji politikasının temel amacı; iktisadi kalkınmanın ve sosyal gelişmenin ihtiyaç duyduğu enerjinin rekabetçi bir serbest piyasa ortamında sürekli, kaliteli, güvenli ve mümkün olan en düşük maliyetle teminidir.

2012 yılında nükleer enerji alanında hukuki ve kurumsal altyapının güçlendirilmesine devam edilecektir. Elektrik arz kaynaklarının sağlıklı bir şekilde çeşitlendirilmesine katkı sunacak olan nükleer santral yapım çalışmaları sürdürülecektir.

Enerji arz güvenliğinin sağlanması ve sürdürülmesi için yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesine önem verilecektir. Bu kapsamda, yerli kömür kaynaklarımızın değerlendirilmesi ve yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretiminde daha fazla pay sahibi olması için yürütülen çalışmalara devam edilecektir. Enerji üretim, iletim ve tüketiminde verimliliğinin artırılması, talep tarafı yönetiminin gerçekleştirilmesi ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununun öngördüğü mekanizmaların etkin bir şekilde uygulanması öncelikli bir hedef olarak benimsenecektir.

Toplam enerji arzında önemli bir yer tutan doğal gazın arz güvenliğinin ulusal düzeyde artırılması sağlanacak, mevsimsel talep dalgalanmalarına karşı tedbirler alınacaktır. Kuzey Marmara ve Değirmenköy sahalarındaki tesislerin kapasite artırımı çalışmalarına ve Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama Tesisi projesinin yapımına devam edilecektir.

TABLO IV: 15- Elektrik Enerjisinde Yakıt Cinslerine Göre Kurulu Güç, Üretim Kapasitesi ve Üretim Değerleri

(Güç: MW, Üretim: GWh)

Yakıt Cinsleri	2010			2011 (1)			2012 (2)		
	Kurulu Güç	Ortalama Üretim	Fili Üretim	Kurulu Güç	Ortalama Üretim	Fili Üretim	Kurulu Güç	Ortalama Üretim	Fili Üretim
Taşkömürü	3 751	28 133	19 104	3 751	28 132	25 409	3 751	28 133	26 000
Linyit	8 140	52 094	35 942	8 140	52 094	38 746	8 140	52 096	40 000
Fuel-Oil	1 483	8 896	2 144	1 182	7 092	3 384	1 182	7 092	4 000
Motorin,LPG,Nafta	43	307	36	45	322	316	45	320	600
Doğal Gaz	16 112	120 842	98 144	17 009	127 570	102 038	17 093	128 198	103 800
Çok yakıtlı (3)	2 653	18 568		2 680	18 760		2 680	18 760	
Biyogaz-atık	97	485	458	108	541	421	134	670	600
TERMİK	32 279	229 325	155 828	32 915	234 510	170 314	33 025	235 268	175 000
HİDROLİK	15 831	54 459	51 796	17 131	58 931	52 942	18 400	63 296	58 500
Jeotermal	94	678	668	94	678	667	95	684	600
Rüzgâr	1 320	4 489	2 916	1 626	5 527	4 467	1 900	6 460	5 100
TOPLAM	49 524	288 951	211 208	51 766	299 647	228 390	53 420	305 708	239 200

(1)Gerçekleşme Tahmini

(2)Tahmin

(3)Fiili üretim yakıt oranlarına göre dağıtılmıştır.

Talep yönetimine yönelik tedbirler ile elektrik talep artışının sınırlanması, arz tarafı tedbirleri ile mevcut elektrik arz imkânının verimli kullanılması ve genişletilmesi hedeflenmektedir. Orta ve uzun dönemli arz güvenliği için, inşa halinde olan ve lisans almış santral projelerinin öngörülen tarihlerde devreye alınması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, lisans alarak elektrik üretim tesisi yapmayı taahhüt etmiş girişimcilerin projelerini hayata geçirebilmeleri için gerekli tedbirlerin alınmasına devam edilecektir. Enerji yatırımlarının insan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermeyecek bir anlayışla gerçekleştirilmesi için azami özen gösterilecektir.

Elektrik, doğal gaz ve petrol sektörlerinde, rekabetçi serbest piyasaların oluşturulması ve geliştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir. Serbest piyasa faaliyetlerinde, fiyat rekabetleri vasıtasıyla tüketicilerin olumlu yönde etkilenmesi, tekelleşme eğilimlerinin engellenmesi, dikey ve yatay bütünleşme girişimlerinin önüne geçilmesi ve yatırımların istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amaçlanacaktır.

TABLO IV: 16- Elektrik Üretim ve Tüketiminde Gelişmeler

	Birim	2000	2005	2010	2011 (1)	2012 (2)
ELEKTRİK ENERJİSİ						
KURULU GÜÇ	MW	27 264	38 843	49 524	51 766	53 420
Termik (3)	MW	16 070	25 917	32 373	33 010	33 120
Hidrolik (4)	MW	11 194	12 926	17 151	18 757	20 300
ÜRETİM						
Termik (3)	GWh	94 010	122 336	156 496	170 981	175 600
Hidrolik (4)	GWh	30 912	39 620	54 712	57 409	63 600
İTHALAT	GWh	3 786	636	1 144	4 750	5 300
İHRACAT	GWh	413	1 798	1 918	3 340	3 500
TÜKETİM						
Kişi Başına Tüketim	kWh	1 997	2 345	2 895	3 127	3 244

(1) Gerçekleşme tahmini.

(2) Tahmin

(3) Jeotermal dahil,

(4) Rüzgâr dahil.

MW: Milyon watt, GWh: Milyon kilowatt-saat

2008 yılında başlatılıp 2011 yılında da sürdürülen elektrik dağıtım varlıklarının özelleştirilmesi çalışmaları, ilgili süreç ve devir işlemlerinin tamamlanmasıyla 2012 yılında bitirilecektir. Elektrik üretim varlıklarında da özelleştirme çalışmaları sürdürülecektir.

Küresel düzeyde enerji güvenliğine ilişkin kaygıların sürdüğü ve enerji güvenliği konusunun uluslararası gündemin ilk sıralarına yükseldiği günümüzde, Türkiye'nin güvenli bir transit güzergâhı ve terminal ülke olma politikası güçlendirilecektir.

2011 yılında yaklaşık 230 milyar kWh olarak gerçekleşmesi beklenen elektrik tüketiminin, 2012 yılında yüzde 4,9 oranında artarak 241 milyar kWh'e ulaşacağı öngörülmektedir. Böylece 2011 yılında 3.127 kWh olarak tahmin edilen kişi başına elektrik tüketiminin, 2012 yılında 3.244 kWh'e yükselmesi beklenmektedir.

2012 yılında elektrik santralleri toplam kurulu gücünün yüzde 3,2 oranında artarak 53.420 MW'a ulaşacağı tahmin edilmektedir. Elektrik üretimindeki kaynak paylarının önemli ölçüde aynı kalması, doğal gaz yakıtlı santrallerin yüzde 43,4, hidrolik santrallerin yüzde 24,4 ve linyit yakıtlı santrallerin yüzde 16,7 oranında paylarla ilk sıraları alması beklenmektedir. Rüzgâr ve jeotermal elektrik üretimi toplam payının ise yüzde 2,4'e yükseleceği öngörülmektedir.

3. Politika Öncelikleri ve Tedbirler

Öncelik / Tedbir	Sorumlu / İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama
Öncelik 23. Enerji arz güvenliğinin artırılması için izleme ve değerlendirme yapılacak, yerli ve yenilenebilir kaynaklardan daha çok yararlanılması sağlanacaktır.			
Tedbir 49. Elektrik arz güvenliği izlenecek ve gerekli önlemler alınacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, EPDK, İlgili kuruluşlar	Aralık Sonu	Lisansların yatırıma dönüşmesi ve yatırımların öngörülen tarihlerde devreye girmesi için gerekli tedbirler alınacaktır. Kamu santrallerindeki rehabilitasyon ve verimlilik artırma yatırımlarına devam edilecektir. 5784 sayılı Kanun çerçevesinde elektrik arz güvenliği periyodik olarak değerlendirilecektir. Piyasanın arz güvenliğini sağlamada yetersiz kaldığı durumlarda arz güvenliğinin temini amacıyla kapasite mekanizması oluşturulacaktır.
Tedbir 50. Yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili olarak pompajlı HES potansiyeli belirlenecek, rüzgar izleme ve tahmin merkezi kurulacak, güneş enerjisi santrali için izleme ve denetim sistemi geliştirilecektir.	Elektrik İşleri Etüt İdaresi (S), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TEİAŞ, TEDAŞ, EÜAŞ, MTA, DSİ, DMİ, TÜBİTAK-UZAY, TKGM, Üniversiteler	Aralık Sonu	Tepe enerji talebinin karşılanmasına yönelik pompaj depolamalı HES projesinin fizibilite çalışmaları kapsamında jeolojik ve jeoteknik araştırmalar tamamlanacak, hibrid tesisin inşası için çalışmalar yürütülecektir. Rüzgâr enerjisine dayalı olarak yapılan ve teknik değerlendirme sonuç raporları EPDK'ya gönderilen RES lisans başvurularının olası revizyon talepleri, proje kontrolleri ve inşaat dönemi denetimleri yapılacaktır. TÜBİTAK-UZAY işbirliği ile yürütülmekte olan Rüzgâr Gücü İzleme ve Tahmin Merkezi (RİTM) projesi kapsamında tahmin yazılımları tamamlanacak, sisteme bağlanan işletmedeki rüzgâr santrallerinin üretim tahminlerinin yapılmasına başlanacaktır. Güneş enerjisi santralleri için izleme ve denetim sistemi kurulacaktır.
Tedbir 51. Yerli kömür kaynaklarımızın iklim değişikliği ile mücadele hedefleri dikkate alınarak değerlendirilmesi için yöntemler belirlenecek ve gerekirse mevzuat geliştirilecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), TKİ, EÜAŞ	Aralık Sonu	Bilinen linyit ve taşkömürü kaynaklarının tamamının 2023 yılına kadar elektrik üretiminde kullanılması amacıyla, uygun yerli linyit ve taşkömürü sahalarının, emisyonları kabul edilebilir sınırlar içinde tutabilen santral projeleriyle değerlendirilmesi uygulamasına devam edilecektir.
Öncelik 24. Doğal gazın elektrik üretimi haricinde kullanımı rekabete dayalı olarak yaygınlaştırılacak, mevsimsel talep değişimleri de dikkate alınarak ulusal düzeyde doğal gaz ve petrol arz güvenliği sağlanacaktır.			
Tedbir 52. Doğal Gaz Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı Taslağı hazırlanacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, EPDK, BOTAŞ	Aralık Sonu	Özel sektör ithalatına ve piyasanın serbestleşmesine yönelik hususların düzenlenmesi ve olağanüstü durumlarda veya kriz durumlarında doğal gaz sektöründe alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 4646 sayılı Kanun revize edilecektir.
Tedbir 53. Spot LNG ithalatı konusu BOTAŞ'ın al ya da öde yükümlülükleriyle birlikte değerlendirilecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S); BOTAŞ, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, EPDK	Aralık Sonu	Doğal gazda mevsimsel talep dalgalanmalarından kaynaklanan arz açıklarının karşılanması ve uzun vadeli doğal gaz ithalatı anlaşması yapan firmaların yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri amacıyla sadece uzun vadeli ithalat anlaşması yapan firmalara spot LNG ithalatı izni verilmesine imkan tanıyan yasal düzenlemeler yapılacaktır.
Tedbir 54. Doğal gaz depolama faaliyetlerine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), Kalkınma Bakanlığı, Hazine	Aralık Sonu	2009 yılı itibarıyla 2,1 milyar m3 olan doğalgaz depolama kapasitesinin 2016 yılına kadar iki katına çıkarılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Bunun için öncelikle mevcut doğalgaz depolama tesislerinin

	Müsteşarlığı, EPDK, BOTAŞ		(Kuzey Marmara ve Değirmenköy-Çevre sahaları) gaz çekim kapasiteleri artırılabilecektir. Tuz Gölü Doğalgaz Depolama Tesisi Projesi ivedilikle gerçekleştirilecektir.
Tedbir 55. Ulusal Petrol Stok Ajansı kurulacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, EPDK, BOTAŞ	Aralık Sonu	Petrol piyasasında sürekliliğin sağlanması çerçevesinde; kriz durumlarında veya olağanüstü durumlarda risklerin önlenmesini, uluslararası anlaşmalar gereği ulusal petrol stoku tutulmasını ve bu stokun etkin şekilde yönetilmesini sağlayacak bir ajans kurulacaktır.
Öncelik 25. Elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımında kayıp/kaçakların asgari seviyeye indirilmesine, enerji verimliliğini artırmaya yönelik faaliyetlere hız verilecek ve bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.			
Tedbir 56. Enerji verimliliğine ilişkin ikincil mevzuat çalışmaları tamamlanarak enerji verimliliğini ve tasarrufunu artırmaya yönelik etkili mekanizmalar oluşturulacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), Maliye Bakanlığı, EİEİ, Üniversiteler, Meslek Odaları, Üretici Birlikleri ve Dernekler	Aralık Sonu	Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik, verimlilik artırıcı proje destekleri yükseltilecek şekilde tadil edilecektir. Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında başlatılan enerji verimliliği uygulama projelerinin desteklenmesine ve endüstriyel işletmelerle enerji yoğunluğunu azaltmak üzere gönüllü anlaşmalar yapılmasına devam edilecektir. Sanayide enerji verimliliğini tespit etmeye yönelik etüt ve veritabanı oluşturma çalışmaları yürütülecektir. Endüstriyel işletmelerde ve binalarda görevlendirilmesi gereken enerji yöneticilerinin sertifikalandırılmasına yönelik çalışmalara devam edilecektir.
Öncelik 26. Türkiye'de nükleer güç santralleri kurulabilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.			
Tedbir 57. Nükleer faaliyetlerin düzenlenmesi ve denetlenmesine yönelik yasal altyapı oluşturulacak ve gerekli kurumsal yapılanma tamamlanacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), TAEK	Aralık Sonu	Nükleer faaliyetlerin düzenlenmesi ve denetlenmesi işlemlerinin bağımsız bir kurum tarafından yürütülmesi ve TAEK görev ve yetkilerinin yeniden düzenlenmesini amaçlayan kanun tasarısı TBMM'ye sevk edilecektir.
Tedbir 58. 2014 yılına kadar nükleer santral inşasına başlanabilmesi için; üretim lisansı ve ÇED başvuru süreçlerinin takibi ile gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması ve müzakerelerin sonuçlandırılması sağlanacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (S), TAEK, EÜAŞ, TEİAŞ, TETAŞ, EPDK, Dışişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Aralık Sonu	Akkuyu NGS için ilgili kurumlara yapılacak başvurularda ve işlemlerin sonuçlandırılmasında, sürecin sağlıklı işlemesi amacıyla koordinasyon sağlanacaktır. Akkuyu sahasında bir NGS kurulması için işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşlarla görüş alışverişinde bulunularak, gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması sağlanacaktır. Sinop NGS ile ilgili müzakerelerin hedeflenen sürede ve sağlıklı bir şekilde sonuçlandırılması için gerekli koordinasyon sağlanacaktır.
Öncelik 27. Kamu elektrik üretim ve dağıtım tesislerinin rekabetçi bir piyasa oluşturulması hedefine hizmet edecek şekilde özelleştirilmesi sağlanacaktır.			
Tedbir 59. Elektrik üretim ve dağıtımında özelleştirme çalışmalarına devam edilecektir.	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (S), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Rekabet Kurumu, EÜAŞ, TEDAŞ, EPDK	Aralık Sonu	2010 yılında başlatılan elektrik üretim varlıklarının özelleştirme çalışmaları sürdürülecektir. Özelleştirilecek üretim tesislerinin belirlenmesinde, portföyler halinde gruplandırılmasında ve özelleştirme yöntemlerinin tespit edilmesinde piyasada hakim güç oluşturulmaması ve rekabetin sağlanması temel ölçüt olarak alınacaktır. 2012 yılında elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirme işlemleri sürdürülecektir.

• Madencilik (s.174)

Türkiye'nin ham petrol ithalatı 2010 yılında yüzde 19 oranında artarak 16,9 milyon ton olmuştur. Ham petrol üretimi ise bir önceki yıla göre yüzde 3,9 oranında artışla 2,5 milyon tona yükselmiştir. Türkiye'nin 2010 yılı doğal gaz ithalatı 37,9 milyar Sm³, üretimi 726 milyon Sm³, tüketimi ise 31,6 milyar Sm³ olmuştur. Bu çerçevede, 2009 yılına göre tüketimde yüzde 11,8, üretimde yüzde 0,5 azalma gerçekleşirken ithalatta yüzde 5,7 oranında artış gerçekleşmiştir.

Petrol ve doğal gazda halen son derece yetersiz olan yerli üretimin ülke talebini karşılama oranını yükseltmek amacıyla, TPAO'nun arama ve üretim yatırımlarında görülen son yıllardaki artış 2010 ve 2011 yıllarında da sürdürülmüştür. 2010 yılında kurumca karada 936 km iki boyutlu sismik, 1315 km²'si karada, 562 km²'si denizde olmak üzere toplam 1.877 km² üç boyutlu sismik, toplam 103 adet kuyuda 171.486 m sondaj yapılmıştır. 2011 yılında ise kurumca 1.081 km²'si karada, 9.109 km²'si denizde olmak üzere toplam 10.190 km iki boyutlu sismik, 1.032 km²'si karada, 1.548 km²'si denizde olmak üzere toplam 2.580 km² üç boyutlu sismik, toplam 113 adet kuyuda 244.482 m sondaj programlanmıştır. 2010 yılında TPAO tarafından 12,7 milyon varil ham petrol ve 260 milyon Sm³ doğal gaz üretilmiş olup, 2011 yılında ise 12,5 milyon varil ham petrol ve 282 milyon Sm³ doğal gaz üretilmesi programlanmıştır. Bunun yanında, 2009 yılında elde edilen yurt içi ve yurt dışı toplam 25,2 milyon varil petrol eşdeğeri (p.e.) azami hidrokarbon üretiminin ardından, 2010 yılında söz konusu rakam 25,4 milyon varil p.e.'ne yükselmiştir. 2011 yılında ise 25,8 milyon varil p.e. hidrokarbon üretimi programlanmıştır. Yurt içi üretimi artırabilmek amacıyla, petrol ve doğal gaz arama çalışmalarına 2012 yılında Akdeniz'de devam edilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda Akdeniz'de 2012 yılında, TPAO tarafından yapılacak bir adet derin deniz sondajı programlanmıştır.

Doğal gazda arz güvenliğini sağlamak ve talepteki mevsimsel değişiklikleri karşılamak amacıyla 2007 yılının Nisan ayında devreye alınan Trakya'daki Silivri doğal gaz depolama tesislerinin depolama, enjeksiyon ve geri üretim kapasitelerinin artırılması amacıyla 3 faz halinde programlanan Kuzey Marmara ve Değirmenköy Sahaları Yeraltı Doğal Gaz Depolama Tesisleri Kapasite Artırımı Projesi devam etmektedir. Bu projelerin tamamlanması sonucunda, mevcut depolama kapasitesinin 1,6 milyar Sm³'ten 2,83 milyar Sm³'e, enjeksiyon kapasitesinin 10 milyon Sm³/gün'den 24 milyon Sm³/gün'e ve geri üretim kapasitesinin 14 milyon Sm³/gün'den 50 milyon Sm³/gün'e çıkarılması hedeflenmektedir.

2. Temel Amaç ve Hedefler (s. 175)

Madencilikte hammadde arz güvenliğinin sağlanması, madenlerin yurt içinde işlenerek katma değerinin artırılması yoluyla ülke ekonomisine katkının geliştirilmesi temel amaçtır. Bu kapsamda, enerji sektörünün petrol, doğal gaz ve jeotermal kaynak ile sanayinin hammadde ihtiyacını karşılamak üzere yurt içi ve yurt dışındaki arama çalışmalarına devam edilecektir. Ayrıca, mevcut rezervlerin en etkin şekilde değerlendirilmesi amacıyla kamu elindeki sahaların özel sektör işletmeciliğine sunulması ve ihtiyaç duyulan kurumsal yapılanma çalışmaları sürdürülecektir.